

U S T A W A

z dnia ...

o szczególnych rozwiązaniach w zakresie rozpoznawania spraw dotyczących zawartych z konsumentami umów kredytu denominowanego lub indeksowanego do franka szwajcarskiego oraz o zmianie niektórych ustaw

Art. 1. 1. Przepisy niniejszej ustawy stosuje się do rozpoznawanych w sądowym postępowaniu cywilnym spraw o roszczenia związane z zawartą z konsumentem umową kredytu denominowanego lub indeksowanego do franka szwajcarskiego (CHF).

2. Ilekroć w przepisach niniejszej ustawy mowa jest o „umowie kredytu”, rozumie się przez to zawartą przez konsumenta umowę kredytu denominowanego lub indeksowanego do franka szwajcarskiego (CHF).

3. Ustawy nie stosuje się do spraw o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego stwierdzającego obowiązek spełnienia świadczeń z umowy kredytu oraz o uzgodnienie z rzeczywistym stanem prawnym treści księgi wieczystej prowadzonej dla nieruchomości, na której zabezpieczone zostały wierzytelności o spełnienie świadczeń z takiej umowy.

Art. 2. 1. Z chwilą doręczenia pozwanemu pozwu wniesionego przez konsumenta, obowiązek spełniania przez konsumenta świadczeń wynikających z umowy kredytu ulega wstrzymaniu z mocy prawa do czasu prawomocnego zakończenia postępowania.

2. Z powodu niespełniania przez konsumenta świadczeń zgodnie z ust. 1 pozwany nie może w szczególności rozwiązać umowy ani zgłosić faktu niespełniania świadczeń do instytucji, o których mowa w art. 105 ust. 4 i 4a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 2488 z późn. zm.). Pozwany ma obowiązek poinformować te instytucje, że nastąpił skutek przewidziany w ust. 1, w terminie 14 dni od dnia otrzymania pozwu.

3. Wniosek o udzielenie zabezpieczenia roszczenia przez wstrzymanie obowiązku spełniania przez konsumenta świadczeń wynikających z umowy kredytu lub zakazanie pozwanemu dokonywania czynności, o których mowa w ust. 2, a także w inny sposób prowadzący do osiągnięcia skutków określonych w ust. 1 i 2, oraz zażalenie którejkolwiek ze stron na postanowienie wydane na skutek rozpoznania wniosku o udzielenie takiego zabezpieczenia przewodniczący pozostawia w aktach sprawy bez żadnych dalszych czynności.

Art. 3. Sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym. W przypadku, gdy strona złożyła wniosek na podstawie art. 148¹ § 3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, przewodniczący, kierując sprawę do rozpoznania na posiedzeniu niejawnym, informuje o tym strony i wyznacza co najmniej dwutygodniowy termin na złożenie pism przygotowawczych, oznaczając porządek ich złożenia.

Art. 4. 1. Zarzut potrącenia może zostać podniesiony aż do zamknięcia rozprawy przed sądem drugiej instancji. Jeżeli sprawa podlega rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, zarzut może zostać zgłoszony do wydania wyroku przez sąd drugiej instancji. Przepisów art. 203¹ § 1 i 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego nie stosuje się. Pismo obejmujące zarzut potrącenia podlega doręczeniom przewidzianym w art. 132 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego.

Art. 5. Sąd może przesłuchać świadka poza salą sądową w ramach posiedzenia zdalnego także wtedy, gdy strona złożyła sprzeciw, o którym mowa w art. 263¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego.

Art. 6. Strony, jeżeli sąd tak postanowi, mogą być przesłuchane przez przyjęcie ich zeznań na piśmie. Przepisy art. 165 § 2 i art. 271¹ zdanie drugie i trzecie ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego stosuje się odpowiednio.

Art. 7. 1. Jeżeli powód dochodzi należności wynikających z nieważności umowy kredytu, pozwany może dochodzić roszczenia wzajemnego na wypadek, gdyby umowa okazała się nieważna.

2. Dochodzenie roszczenia wzajemnego następuje przez zgłoszenie wniosku, w którym pozwany żąda, aby w wypadku nieważności umowy kredytu sąd w wyroku rozliczył wzajemne roszczenia stron wynikające z nieważności tej umowy i orzekł o ich różnicy poprzez jej zasądzenie. Do wniosku stosuje się odpowiednio przepisy o pozwie. Zgłoszenie wniosku nie wpływa na właściwość sądu.

3. Wniosek może zostać zgłoszony aż do zamknięcia rozprawy przed sądem pierwszej instancji, a za zgodą powoda – aż do zamknięcia rozprawy przed sądem drugiej instancji. Jeżeli sprawa podlega rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, wniosek może zostać zgłoszony do wydania wyroku przez sąd pierwszej instancji, a za zgodą powoda – do wydania wyroku przez sąd drugiej instancji.

4. Jeżeli w związku z nieważnością umowy kredytu powództwo okaże się uzasadnione w całości lub w części, sąd – jeżeli uzasadnione okazało się również roszczenie wzajemne – ustala

odrębnie w sentencji wyroku wysokość należności przysługującej stronom i zasądza na rzecz powoda albo pozwanego różnicę powstałą na skutek rozliczenia należności stron.

5. Jeżeli w związku z nieważnością umowy kredytu powództwo okaże się uzasadnione w całości lub w części, sąd – jeżeli roszczenie wzajemne okazało się bezzasadne – oddala wniosek w całości lub w części.

6. W razie odrzucenia pozwu, umorzenia postępowania albo oddalenia powództwa w całości, sąd umarza postępowanie wywołane wnioskiem.

7. Rozstrzygnięcie o wniosku nie wpływa na wynik sprawy, od którego zależy zwrot kosztów procesu.

Art. 8. W razie cofnięcia pozwu ze skutkiem prawnym postanowienie o umorzeniu postępowania oraz o jego kosztach może wydać referendarz sądowy.

Art. 9. Wyrok sądu pierwszej instancji zasądzający świadczenie pieniężne na rzecz konsumenta staje się wykonalny z chwilą ogłoszenia, a jeżeli został wydany na posiedzeniu niejawnym – z chwilą doręczenia pozwanemu.

Art. 10. 1. Sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w składzie jednego sędziego, z zastrzeżeniem art. 367¹ § 3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego.

2. Sąd pierwszej oraz drugiej instancji rozpoznaje zażalenie w składzie jednego sędziego.

Art. 11. Sąd drugiej instancji może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym. Jeżeli strona złożyła wniosek na podstawie art. 374 zdanie drugie ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, przewodniczący, kierując sprawę do rozpoznania na posiedzeniu niejawnym, informuje o tym strony i wyznacza co najmniej dwutygodniowy termin na złożenie pism przygotowawczych, oznaczając porządek ich złożenia, chyba że cofnięto pozew lub apelację albo zachodzi nieważność postępowania.

Art. 12. Do postępowania przed sądem drugiej instancji stosuje się odpowiednio przepisy art. 5 i 6 niniejszej ustawy.

Art. 13. W razie cofnięcia apelacji postanowienie o umorzeniu postępowania apelacyjnego oraz o jego kosztach może wydać referendarz sądowy.

Art. 14. 1. Sąd z urzędu zwraca stronie połowę uiszczonej opłaty także od pozwu cofniętego po rozpoczęciu posiedzenia, na które sprawa została skierowana, jeżeli cofnięcie to nastąpiło nie później, niż 6 miesięcy wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Sąd z urzędu zwraca stronie połowę uiszczonej opłaty także od apelacji cofniętej po rozpoczęciu posiedzenia, na które sprawa została skierowana, jeżeli cofnięcie to nastąpiło nie później, niż 6 miesięcy od wejścia w życie niniejszej ustawy.

3. Sąd z urzędu zwraca stronie połowę uiszczonej opłaty także od skargi kasacyjnej cofniętej po jej przyjęciu do rozpoznania, jeżeli cofnięcie to nastąpiło nie później niż 6 miesięcy od wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 15. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 91:

a) dotychczasową treść oznacza się jako § 1,

b) w § 1:

– pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) wszystkich łączących się ze sprawą czynności procesowych, nie wyłączając powództwa wzajemnego, skargi kasacyjnej, skargi o wznowienie postępowania i postępowania wywołanego ich wniesieniem oraz wniesieniem interwencji głównej przeciwko mocodawcy, jak również składania oraz przyjmowania oświadczeń woli związanych z tymi czynnościami;”;

– pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) zawarcia ugody, zrzeczenia się roszczenia albo uznania powództwa;”;

d) dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Pełnomocnictwo procesowe nie może zostać ograniczone poza przypadkiem, o którym mowa w § 1 pkt 4, oraz gdy chodzi o wniesienie skargi kasacyjnej i skargi o wznowienie postępowania oraz zastępowanie strony w postępowaniu wywołanym ich wniesieniem.”;

2) w art. 151 uchyla się § 7;

3) w art. 183⁸

a) w § 1 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Postanowienie o skierowaniu stron do mediacji może wydać referendarz sądowy.”;

b) § 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Mediacji nie prowadzi się, jeżeli strona sprzeciwi się jej w terminie tygodnia od dnia ogłoszenia lub doręczenia jej postanowienia kierującego strony do mediacji.

4) art. 183⁹ § 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Po skierowaniu stron do mediacji, przewodniczący niezwłocznie przekazuje mediatorowi w uzgodniony sposób dane kontaktowe stron oraz ich pełnomocników, w szczególności numery telefonów i adresy poczty elektronicznej, o ile je posiadają.”;

- 5) w art. 185 § 3 zdanie trzecie otrzymuje brzmienie:
„Przepis art. 223 zdanie trzecie stosuje się odpowiednio.”;
- 6) w 205⁸ § 2 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:
„Przepis art. 223 zdanie trzecie stosuje się odpowiednio.”;
- 7) w art. 223 zdanie trzecie otrzymuje brzmienie:
„Jeżeli do zawarcia ugody dochodzi w ramach posiedzenia zdalnego, a także jeżeli podpisanie ugody jest z innych przyczyn niemożliwe, sąd stwierdza niemożność podpisania ugody w protokole, o którym mowa w art. 158 § 1, wskazując przyczynę braku podpisu.”;

Art. 16. W ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 959 z późn. zm.)

- 1) w art. 19 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Połowę opłaty pobiera się od sprzeciwu od wyroku zaocznego, od wniosku o uchylenie europejskiego nakazu zapłaty i od wniosku, o którym mowa w art. 7 ustawy z dnia ... o szczególnych rozwiązaniach w zakresie rozpoznawania spraw dotyczących zawartych z konsumentami umów kredytu denominowanego lub indeksowanego do franka szwajcarskiego oraz o zmianie niektórych ustaw
- 2) w art. 79 ust. 1
 - a) w pkt 1 dodaje się podpunkt ba w brzmieniu:
„ba) wniosku w razie umorzenia postępowania na podstawie art. 7 ust. 6 ustawy z dnia ... o szczególnych rozwiązaniach w zakresie rozpoznawania spraw dotyczących zawartych z konsumentami umów kredytu denominowanego lub indeksowanego do franka szwajcarskiego oraz o zmianie niektórych ustaw,”;
 - b) w pkt 2 dodaje się podpunkt ab w brzmieniu:
„ab) apelacji, jeżeli w toku postępowania przed sądem drugiej instancji zawarto ugodę przed mediatorem,”.

Art. 17. W ustawie z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 614) art. 18 ust. 1 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Jeżeli powód nie ma miejsca zamieszkania w Polsce, powództwo wytacza się według ostatniego miejsca zamieszkania powoda w Polsce”.

Art. 18. 1. Przepisy niniejszej ustawy stosuje się także do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem jej wejścia w życie. Jeżeli jednak na podstawie przepisów dotychczasowych wyznaczono do rozpoznania sprawy skład trzech sędziów, sąd rozpoznaje ją w takim składzie.

2. Jeżeli w sprawie, o której mowa w art. 1 niniejszej ustawy, doręczenie pozwu konsumenta nastąpiło przed dniem jej wejścia w życie, skutki określone w art. 2 ust. 1 następują z dniem wejścia ustawy w życie. Wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy postępowania w przedmiocie:

- wniosku o udzielenie zabezpieczenia roszczenia przez wstrzymanie obowiązku spełniania przez konsumenta świadczeń wynikających z umowy, o której mowa w art. 1 lub zakazanie pozwanemu dokonywania czynności, o których mowa w art. 2 ust. 2 a także w inny sposób prowadzący do osiągnięcia skutków określonych w art. 2 ust. 1 i 2,
- rozpoznania zażalenia na postanowienie o udzieleniu lub odmowie udzielenia zabezpieczenia w sposób, o którym mowa w tiret powyżej

podlegają umorzeniu z mocy prawa bez konieczności wydawania postanowienia w tym przedmiocie.

3. Jeżeli w sprawach, o których mowa w art. 1 niniejszej ustawy przed dniem jej wejścia w życie upłynął dla strony termin przewidziany w dotychczasowym art. 203¹ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, podniesienie zarzutu potracenia jest dopuszczalne aż do zamknięcia rozprawy w drugiej instancji. Jeżeli sprawa podlega rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, zarzut może zostać zgłoszony do wydania wyroku przez sąd drugiej instancji.

Art. 19. 1. Sąd Najwyższy zmienia postanowienie o przyjęciu do rozpoznania skargi kasacyjnej i odmawia przyjęcia jej do rozpoznania, jeżeli w sprawie nie występuje już zagadnienie prawne lub nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a zarazem nie zachodzą okoliczności określone w art. 398⁹ § 1 pkt 3 lub 4 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego. W takim przypadku nie przysługuje zwrot opłaty na

podstawie art. 79 ust. 1 pkt 2 lit. b ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 959 z późn. zm.).

2. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, Sąd Najwyższy wydaje na posiedzeniu niejawnym w składzie jednego sędziego. Postanowienie nie wymaga uzasadnienia.

Art. 20. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od jej ogłoszenia.

Uzasadnienie

I. Cel ustawy

Ustawa stanowi reakcję na obecną sytuację, w której – ze względu na wpływ do sądów w stosunkowo krótkim czasie bardzo licznych spraw dotyczących zawartych z konsumentami umów kredytu denominowanego lub indeksowanego do franka szwajcarskiego – w sposób istotny przedłużył się czas oczekiwania na rozpoznanie spraw przez sądy okręgowe oraz sądy apelacyjne. Co istotne, wynikające z tego nadzwyczajne wydłużenie terminów rozpoznawania dotyczy nie tylko spraw dotyczących tzw. kredytów frankowych, ale wszystkich spraw rozpoznawanych przez sądy okręgowe i sądy apelacyjne – bez względu na przedmiot.

Ministerstwo Sprawiedliwości we współpracy z prezesami sądów podejmuje intensywne działania organizacyjne, które ograniczyły negatywne skutki wpływu w krótkim czasie bardzo licznych spraw dotyczących kredytów frankowych. W szczególności w Sądzie Okręgowym w Warszawie utworzono specjalny wydział rozpoznający te sprawy; podjęto także decyzję o powołaniu takiego wydziału w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie. Podejmowane są działania służące – w miarę możliwości – wzmocnieniu kadrowemu najbardziej obciążonych sądów. Możliwości w tym zakresie (i tak ograniczone ze względu na skutki kryzysu ustrojowego w wymiarze sprawiedliwości) wyczerpały się.

Przygotowując niniejszy projekt wzięto przede wszystkim pod uwagę to, że wpływ w krótkim czasie ogromnej liczby spraw dotyczących kredytów frankowych spowodował wydłużenie okresu oczekiwania na rozstrzygnięcia sądów okręgowych i apelacyjnych nie tylko w tych sprawach, ale i we wszystkich innych. Zapewnienie realizacji konstytucyjnego prawa do rozpoznania sprawy sądowej w rozsądnym terminie wymaga zatem nadzwyczajnych rozwiązań prawnych, które przewiduje niniejsza ustawa.

Jej celem jest wyposażenie sądów w instrumenty, które pozwolą na rozładowanie zatorów wynikających z wpływu w krótkim czasie bardzo dużej liczby spraw dotyczących kredytów frankowych. Proponowane regulacje zostały przygotowane w oparciu o propozycje zgłoszone przez sądy, w tym sędziów, którzy brali udział w pracach zespołu problemowego Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego przygotowującego projekt ustawy.

Przewiduje się wprowadzenie szczególnych uregulowań, które będą sprzyjać szybszemu rozpoznawaniu spraw dotyczących kredytów frankowych. Ich wprowadzenie znajduje

uzasadnienie w tym, że zdecydowana większość występujących w tych sprawach zagadnień prawnych została już wyjaśniona w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Sądu Najwyższego. Zaznaczyć należy, że kryterium tego nie spełniają sprawy dotyczące kredytów waloryzowanych do innych walut obcych, sprawy dotyczące kredytów w PLN (WIBOR + marża), ani sprawy dotyczące sankcji kredytu darmowego – dlatego nie zostały objęte niniejszym projektem.

Orzecznictwo w sprawach dotyczących kredytów frankowych jest obecnie niemal całkowicie jednolite, co umożliwia i uzasadnia wprowadzenie odstępstw od ogólnych regulacji postępowania cywilnego, które pozwolą na szybsze rozpoznawanie przedmiotowych spraw. Projekt przewiduje także zachęty w zakresie opłat do cofania środków zaskarżenia.

Projekt przewiduje wprowadzenie kilku grup szczególnych uregulowań, które łącznie powinny pozwolić na przyspieszenie rozpoznawania spraw dotyczących kredytów frankowych, a także ograniczenie liczby nowych takich spraw.

W konsekwencji ustawa nie ingeruje w sposób rozstrzygania w sprawach dotyczących kredytów frankowych, wprowadza jedynie uregulowania ułatwiające ich szybsze rozpoznawanie.

II. Zakres zastosowania i struktura ustawy

Ze względu na szczególny charakter rozwiązań zmierzających do szybszego rozpoznawania spraw dotyczących kredytów frankowych (a co za tym idzie – przyspieszenia rozpoznawania wszystkich spraw przez sądy okręgowe i apelacyjne), co do zasady nie zostały one wprowadzone do Kodeksu postępowania cywilnego, lecz zawarte w odrębnej ustawie, która z założenia ma charakter epizodyczny. Ze względu jednak na to, że nie można w sposób precyzyjny przewidzieć, jak szybko proponowane regulacje przyniosą zakładane efekty, nie określono z góry okresu obowiązywania ustawy. Zakłada się, że zostanie ona uchylona wtedy, kiedy przestanie być potrzebna.

Dodać należy, że projekt przewiduje wprowadzenie pewnej liczby zmian o charakterze generalnym – poprzez nowelizację Kodeksu postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw. Mają one na celu wpieranie ugodowego rozwiązywania sporów, w szczególności poprzez usprawnienie przepisów o mediacji. Uznano, że będzie to przydatne nie tylko w postępowaniach dotyczących kredytów frankowych, ale także w innych sprawach.

W art. 1 projektu określono zakres obowiązywania ustawy. W konsekwencji dalsze przepisy będą miały co do zasady (z zastrzeżeniem nowelizacji innych ustaw) zastosowanie jedynie w zdefiniowanych w art. 1 sprawach o roszczenia związane z zawartą z konsumentem umową kredytu denominowanego lub indeksowanego do franka szwajcarskiego (CHF).

Większość uregulowań zawartych w projektowanej ustawie – pozwalających na uproszczenie i przyspieszenie postępowania sądowego – ma charakter fakultatywny (np. rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym, odebranie zeznań strony na piśmie, możliwość podejmowania określonych czynności przez referendarza sądowego). Z założenia nie powinny mieć one zastosowania, jeżeli sprawa zdefiniowana w art. 1 ma wyjątkowo charakter nietypowy. Decyzje co do zastosowania wprowadzonych przez ustawę szczególnych uregulowań podejmował będzie każdorazowo skład rozpoznający daną sprawę.

III. Rozwiązania szczegółowe

1. W art. 1 ust. 1 zakres zastosowania ustawy ograniczono do rozpoznawanych w sądowym postępowaniu cywilnym spraw o roszczenia związane z zawartą z konsumentem umową kredytu denominowanego lub indeksowanego do franka szwajcarskiego (CHF). Ze względu na taką definicję (odwołującą się do sądowego postępowania cywilnego), w sprawach tych – z odrębnościami wynikającymi z projektowanej ustawy – będą miały zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania cywilnego, nie jest zatem potrzebne odesłanie do jego stosowania.

W art. 1 ust. 2 zawarto definicję legalną, zgodnie z którą ilekroć w przepisach niniejszej ustawy mowa jest o „umowie kredytu” rozumie się przez to zawartą przez konsumenta umowę kredytu denominowanego lub indeksowanego do franka szwajcarskiego (CHF). Pozwoli to nie definiować przedmiotowych spraw w dalszych przepisach.

Zastrzec należy, że w art. 15-17 przewidziano dokonanie zmian w odrębnych ustawach, w tym w Kodeksie postępowania cywilnego. Będą one miały charakter generalny – tzn. zastosowanie znowelizowanych przepisów nie będzie ograniczone do spraw określonych w art. 1 projektowanej ustawy.

Z tym zastrzeżeniem, z art. 1 ust. 1 i 2 wynika, że ustawa będzie miała jedynie do roszczeń związanych z umową kredytu denominowanego lub indeksowanego (czyli generalnie – waloryzowanego) do franka szwajcarskiego (CHF). Z przyczyn wskazanych w pkt 1 niniejszego uzasadnienia, szczególne uregulowania przewidziane w ustawie nie obejmują

spraw dotyczących innych kredytów, w szczególności waloryzowanych do walut innych niż frank szwajcarski, udzielonych bezpośrednio we franku szwajcarskim, ani kredytów udzielonych w walucie polskiej (WIBOR + marża) – ponieważ w sprawach tych nie mamy do czynienia z orzecznictwem tak jednolitym, jak w przypadku spraw dotyczących kredytów frankowych.

Ze względu to to, że w sprawach dotyczących kredytów frankowych roszczenia formułowane są w rozmaity sposób (powodowie domagają nie tylko zasądzenia, ale i ustalenia nieważności, ewentualnie również unieważnienia umowy kredytu oraz roszczeń związanych z nieważnością umowy) w art. 1 ust. 1 i 2 użyto szerokiego określenia „sprawy związane z zawartą z konsumentem umową kredytu denominowanego lub indeksowanego do franka szwajcarskiego (CHF)”. W rezultacie ustawa będzie miała zastosowanie do wszystkich takich spraw, bez względu na sformułowanie żądania pozwu, ani na to, która strona (kredytobiorca czy kredytodawca) występuje po stronie powodowej. Zastosowania ustawy nie wyłącza użycie w pozwie konstrukcji roszczeń ewentualnych.

Wyłączenia stosowania ustawy w odniesieniu do spraw zdefiniowanych w art. 1 ust. 2 wynikają z art. 1 ust. 3, w myśl którego nie ma ona zastosowania do spraw o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego stwierdzającego obowiązek spełnienia świadczeń z umowy kredytu oraz o uzgodnienie z rzeczywistym stanem prawnym treści księgi wieczystej prowadzonej dla nieruchomości, na której zabezpieczone zostały wierzytelności o spełnienie świadczeń z takiej umowy – nawet, jeżeli sprawy takie są związane z zawartą z konsumentem umową kredytu denominowanego lub indeksowanego do franka szwajcarskiego.

Podkreślenia wymaga, że ustawa dotyczy umów kredytu denominowanego lub indeksowanego do franka szwajcarskiego zawartych z konsumentem (wyłącza to umowy zawarte przez osoby prawne i jednostki organizacyjne mające zdolność prawną, jak również umowy zawarte przez osoby fizyczne działające jako przedsiębiorcy w ramach prowadzonej działalności gospodarczej). Do zastosowania ustawy nie jest jednak konieczne, by konsument, który zawarł umowę, był stroną postępowania sądowego – obejmuje ona także postępowania z udziałem podmiotów, które nabyły wierzytelności od konsumenta, który był stroną umowy kredytu denominowanego lub indeksowanego do franka szwajcarskiego.

2. W sprawach, o których mowa w art. 1 ustawy masowo składane są wnioski o zabezpieczenie roszczenia przez: 1) wstrzymanie obowiązku spełniania przez konsumenta świadczeń z umowy kredytowej, 2) zakazanie pozwanemu rozwiązania umowy kredytu oraz

3) zakazanie pozwanemu zgłaszania faktu niespełniania świadczeń do instytucji, o których mowa w art. 105 ust. 4 i 4a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 2488 z późn. zm.). Rozpatrywanie tych wniosków oraz zażaleń na postanowienie w przedmiocie zabezpieczenia roszczenia zdecydowanie hamuje rozpatrywanie innych spraw przez sądy.

W praktyce sądy udzielają zabezpieczenia roszczenia przynajmniej przez wstrzymanie obowiązku spełniania przez konsumenta świadczeń z umowy kredytowej, wychodzą bowiem z założenia, że kierunek orzecznictwa w sprawach, o których mowa w art. 1, jest na tyle ugruntowany na korzyść konsumenta, że umowa zostanie uznana za nieważną, a zatem dalsze wykonywanie umowy kredytu przez konsumenta do czasu rozstrzygnięcia sprawy byłoby bezcelowe.

W celu zmniejszenia obciążenia sądów, uwzględniając obecny korzystny dla konsumentów kierunek orzecznictwa, zasadne jest wprowadzenie rozwiązania, które z mocy prawa zrealizuje skutek osiągnięty przez konsumentów w wyniku orzeczeń w przedmiocie zabezpieczenia.

Dla osiągnięcia pozytywnego skutku odciążenia sądów konieczne jest zapewnienie, aby rozwiązanie miało charakter automatyczny, tj. nie wymagało wydawania orzeczeń ani zarządzeń. Z tego względu w art. 2 ust. 1 przewiduje się, że obowiązek spełniania przez konsumenta świadczeń wynikających z umowy kredytu będzie ulegał wstrzymaniu *ex lege* do czasu prawomocnego zakończenia postępowania. Skutek ten będzie następował z chwilą doręczenia odpisu pozwu bankowi, co ma zapewnić, że będzie on świadomy tego, że w odniesieniu do konkretnej umowy nastąpiło wstrzymanie obowiązku spełniania świadczeń.

W art. 2 ust. 2 z wstrzymaniem obowiązku spełniania świadczeń powiązano pozostałe spotykane w obrocie sposoby zabezpieczenia, aby zapewnić bezprzedmiotowość jak najszerszej grupy wniosków o zabezpieczenie roszczenia w sprawach dotyczących kredytów frankowych – a w konsekwencji zwolnić sądy z obowiązku ich rozpatrywania. Nie byłoby bowiem uzasadnione, żeby mimo wstrzymania obowiązku spełniania świadczenia przez konsumenta z mocy prawa, dalej istniała konieczność rozpatrywania wniosków o zabezpieczenie roszczenia w pozostałym zakresie.

Z kolei w art. 2 ust. 3, stanowiącym regulację o charakterze procesowym, wprost przewidziano brak konieczności rozpoznania wniosków o zabezpieczenie roszczenia w przypadku, gdy ich przedmiotem jest wstrzymanie obowiązku spełniania przez konsumenta

świadczeń z umowy, o której mowa w art. 1, zakazanie pozwanemu rozwiązania umowy oraz zakazanie pozwanemu zgłaszania faktu niespełniania świadczeń do instytucji, o których mowa w art. 105 ust. 4 i 4a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 2488 z późn. zm.). Należy przyjąć, że przepis ten będzie również dotyczył wniosków zmierzających do osiągnięcia skutku tożsamego do opisanego w przepisie – nawet, jeżeli wniosek nie będzie posługiwał się wprost sformułowaniami wskazanymi w ustawie. Przepis odnosi się zarówno do wniosków złożonych przed wszczęciem postępowania jak i w pozwie, czy też w toku postępowania.

W konsekwencji zbędne staje się rozpoznanie zażaleń na postanowienia w przedmiocie zabezpieczenia roszczenia wydawanych w wyniku rozpoznania wniosków, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy. Dotyczyć to będzie postępowań zażaleniowych rozpoczętych a niezakończonych w chwili wejścia w życie ustawy.

W celu określenia statusu wniosków o zabezpieczenie oraz zażaleń użyto sformułowania „przewodniczący pozostawia w aktach sprawy bez żadnych dalszych czynności”, co oznacza, że odnośnie do wniosku i zażalenia nie są wykonywane żadne czynności, w szczególności nie wydaje się postanowień o umorzeniu postępowania. W przypadku, gdy wniosek o zabezpieczenie roszczenia będzie miał szerszy zakres niż wskazane w przepisie sposoby zabezpieczenia, skutek pozostawienia w aktach nie będzie miał zastosowania do pozostałej części wniosku lub zażalenia, która będzie podlegać rozpoznaniu.

Ze względu na niezakończenie postępowania zażaleniowego w obrocie pozostaną postanowienia w przedmiocie zabezpieczenia zgodne lub niezgodne co do skutków z omawianym przepisem. Nie stanowi to jednak istotnego problemu, ponieważ proponowane rozwiązanie *ex lege* będzie miało pierwszeństwo przed skutkami orzeczeń sądowych.

W art. 18 ust. 2 przewidziano uregulowanie intertemporalne, stosownie do którego, jeżeli w sprawie, o której mowa w art. 1 ust. 1 ustawy, doręczenie pozwu konsumenta nastąpiło przed dniem jej wejścia w życie, skutki określone w art. 2 ust. 1 następują z tym dniem. Wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy postępowania w przedmiocie wniosku o udzielenie zabezpieczenia roszczenia w sposób prowadzący do osiągnięcia skutków określonych w art. 2 ust. 1 i 2 oraz zażalenia na postanowienie o udzieleniu lub odmowie udzielenia zabezpieczenia w powyższy sposób, podlegają umorzeniu z mocy prawa.

3. Stosownie do art. 3, sprawę dotyczącą kredytu frankowego sąd zawsze będzie mógł rozpoznać na posiedzeniu niejawnym. Ma to sprzyjać przyspieszeniu postępowania. Jednakże

w przypadku, gdy strona zgodnie art. 148¹ § 3 k.p.c. złożyła wniosek o wysłuchanie na rozprawie, przewodniczący, kierując sprawę do rozpoznania na posiedzeniu niejawnym, będzie miał obowiązek uprzedzić o tym strony i wyznaczyć im co najmniej dwutygodniowy termin na złożenie pism przygotowawczych, oznaczając porządek ich złożenia.

Analogiczne rozwiązanie przewidziano w postępowaniu drugoinstancyjnym. Artykuł 11 pozwala rozpoznać sprawę w drugiej instancji na posiedzeniu niejawnym mimo złożenia przewidzianego w art. 374 zd. 2 k.p.c. wniosku o przeprowadzenie rozprawy.

Uregulowania art. 3 i 11 mają charakter fakultatywny. Jeżeli przewodniczący określoną sprawę dotyczącą kredytu frankowego uzna za nietypową, będzie mógł ją skierować do rozpoznania na rozprawie.

4. W art. 4 wyłączono w sprawach dotyczących kredytów frankowych ograniczenia dotyczące korzystania z zarzutu potrącenia w procesie – wynikające z art. 203¹ § 1 i 2 k.p.c., czyli zarówno ograniczenia przedmiotowe, jak i temporalne. Pełnomocnicy – zarówno kredytobiorców, jak i kredytodawców – sygnalizowali, że ograniczenia te powodują, że w sprawach dotyczących kredytów frankowych strona pozwana obawia się zgłosić zarzut potrącenia, w związku z tym swojej wierzytelności wzajemnej dochodzi w odrębnym procesie. Ułatwienia korzystania z zarzutu potrącenia powinny zatem przyczynić się zmniejszenia liczby nowych spraw dotyczących kredytów frankowych w rezultacie tego, że pozwany będzie mógł swoją wierzytelność potrącić, zamiast wytaczać o nią odrębne powództwo.

Zgodnie z art. 4 zarzut potrącenia będzie można zgłaszać aż do zakończenia postępowania w drugiej instancji. Dodać należy, że zgodnie z przepisem intertemporalnym art. 18 ust. 3 ułatwienia w korzystaniu z zarzutu potrącenia obejmą także sprawy trwające – wszczęte przed wejściem w życie niniejszej ustawy.

Zaznaczyć trzeba, że nie wyłączono w sprawach dotyczących kredytów frankowych zastosowania art. 203¹ § 3 k.p.c., przewidującego, że zarzut potrącenia może zostać podniesiony tylko w piśmie procesowym. Do pisma tego stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące pozwu, z wyjątkiem przepisów dotyczących opłat. W celu uniknięcia wątpliwości wyraźnie uregulowano jednak, że pismo takie podlega bezpośrednim doręczeniom między zawodowymi pełnomocnikami zgodnie z art. 132 § 1 k.p.c.

5. W myśl art. 5, w sprawach określonych w art. 1 sąd będzie mógł przesłuchać świadka poza salą sądową w ramach posiedzenia zdalnego także wtedy, gdy strona złożyła sprzeciw, o

którym mowa w art. 263¹ k.p.c. Ma to na celu przyspieszenie postępowania poprzez umożliwienie przesłuchania wszystkich świadków na rozprawie zdalnej (o ile sąd nie skorzystał z przewidzianej w art. 271¹ k.p.c. możliwości odebrania zeznań świadków na piśmie).

6. W art. 6 zaproponowano wyraźne uregulowanie, że w sprawach dotyczących kredytów frankowych sąd będzie mógł przesłuchać strony na piśmie. Obecnie taką możliwość przewidziano jedynie w europejskim postępowaniu w sprawach drobnych roszczeń (art. 505²⁵ § 2 k.p.c.).

Odbieranie zeznań na piśmie nie tylko od świadków (por. art. 271¹ k.p.c.), ale i od stron, ma na celu przyspieszenie i usprawnienie postępowań w sprawach określonych w art. 1.

7. Uregulowania art. 4-6 mają charakter fakultatywny – ich zastosowanie zależeć będzie od uznania składu orzekającego. W sprawach nietypowych będzie można stosować przepisy ogólne.

Zgodnie z art. 12, przepisy art. 5-6 mają mieć odpowiednie zastosowanie w postępowaniu drugoinstancyjnym, w którym również – w miarę potrzeby – będzie można bez ograniczeń przesłuchiwać świadków w formie zdalnej oraz odbierać zeznania stron na piśmie.

8. Proponowany art. 7 stanowi reakcję na obowiązującą w prawie polskim regułę dwóch kondycji. Jak stwierdzono w uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, jeżeli bez bezskutecznego postanowienia umowa kredytu nie może wiązać, konsumentowi i kredytodawcy przysługują odrębne roszczenia o zwrot świadczeń pieniężnych spełnionych w wykonaniu tej umowy (art. 410 § 1 w związku z art. 405 k.c.). Oznacza to, że w takiej sytuacji sąd nie może orzec o saldzie – czyli o różnicy w wysokości świadczeń o zwrot świadczenia przysługujących kredytobiorcy oraz kredytodawcy. W konsekwencji w praktyce po wytoczeniu przez kredytobiorcę roszczenia o zwrot dokonanych wpłat, kredytodawcy wytaczają powództwo o zwrot wypłaconego kapitału. Powoduje to dublowanie się postępowań.

Żeby temu przeciwdziałać, w art. 7 przewidziano szczególne uregulowanie procesowe, zgodnie z którym na wniosek sąd będzie mógł orzec o różnicy powstałej na skutek rozliczenia roszczeń stron, co pozwoli uniknąć wytaczania odrębnych powództw o roszczenia z tego tytułu przysługujące pozwanemu.

W celu objęcia prawomocnością materialną nie tylko rozstrzygnięcia o różnicy, przewiduje się, że w sentencji wyroku uwzględniającego wniosek sąd będzie ustalał odrębnie

wysokość należności wynikających z nieważności umowy kredytu przysługujących każdej ze stron, a w konsekwencji zasądzał na rzecz powoda albo pozwanego różnicę powstałą na skutek rozliczenia należności stron.

Przy przyjętej konstrukcji wyroku prawomocnością materialną (art. 365 § 1 i art. 366 k.p.c.) objęte będzie nie tylko orzeczenie o różnicy, ale także odrębne punkty sentencji ustalające wysokość należności wynikających z nieważności umowy kredytu, przysługujących każdej ze stron. Prawomocnością materialną (w tym powagą rzeczy osądzonej) będzie też objęte oddalenie wniosku jako niezasadnego (art. 7 ust. 5).

Wniosek nie będzie miał charakteru samodzielnego. W razie odrzucenia pozwu, umorzenia postępowania albo oddalenia powództwa w całości, sąd umorzy postępowanie wywołane wnioskiem.

Przy przyjętej konstrukcji wyrok uwzględniający wniosek będzie stanowił tytuł egzekucyjny jedynie w zakresie rozstrzygnięcia o różnicy powstałej na skutek rozliczenia roszczeń stron.

Przewidziany w art. 7 wniosek ma stanowić alternatywę dla powództw wzajemnych. W sprawach dotyczących kredytów frankowych instytucja ta nie jest wykorzystywana przez pozwanych (w szczególności kredytodawców) ze względu na stanowisko, że powództwo wzajemne nie może mieć charakteru warunkowego. Tymczasem przewidziany w art. 7 wniosek z założenia będzie mógł mieć charakter warunkowy – będzie można go złożyć na wypadek, gdyby umowa kredytu okazała się nieważna.

W celu zachęcenia do korzystania z wniosku przewidzianego w art. 7 przewiduje się wprowadzenie preferencyjnej opłaty – w wysokości połowy opłaty od pozwu (por. przewidziane w art. 16 uzupełnienie art. 19 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych). W razie umorzenia postępowania wywołanego wnioskiem na podstawie art. 7 ust. 6 wnioskodawcy będzie przysługiwał zwrot opłaty (przewiduje to zawarte w art. 16 uzupełnienie art. 79 ust. 1 pkt 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych).

Ponieważ uwzględnienie rozstrzygnięcia o wniosku przy rozstrzyganiu o kosztach procesu powodowało, że powód z reguły musiałby być traktowany jako przegrywający w całości lub części (nawet, jeśli jego powództwo zostałoby w całości uwzględnione) proponuje się wprowadzenie uregulowania, w myśl którego pozwanemu, który złożył wniosek, nie

przysługuje w związku z tym wnioskiem zwrot kosztów procesu, o których orzeka się z pominięciem rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosku.

9. W razie cofnięcia pozwu ze skutkiem prawnym postanowienie o umorzeniu postępowania oraz o jego kosztach będzie mógł wydać referendarz sądowy (art. 8). Podobne uprawnienia przyznaje się referendarzowi w razie cofnięcia apelacji (art. 12). Uregulowania te mają na celu usprawnienie i przyspieszenie formalnego kończenia spraw dotyczących kredytów frankowych, w których doszło do cofnięcia – odpowiednio – pozwu albo apelacji. Wydawanie postanowień o umorzeniu postępowania nie stanowi wymiaru sprawiedliwości, a zatem może zostać powierzone referendarzom sądowym.

10. W art. 9 przewidziano, że wyrok sądu pierwszej instancji zasądzający świadczenie pieniężne na rzecz konsumenta staje się wykonalny z chwilą ogłoszenia, a jeżeli został wydany na posiedzeniu niejawnym – z chwilą doręczenia pozwanemu. Przepis ten nie będzie miał zastosowania do wyroków zasądzających świadczenie na rzecz kredytodawców (ani kredytobiorców niebędących konsumentami).

11. Zgodnie z art. 10, w sprawach dotyczących kredytów frankowych sąd drugiej instancji będzie orzekał w postępowaniu apelacyjnym w składzie jednego sędziego. W myśl jednak art. 367¹ § 3 k.p.c. w sprawach nietypowych prezes sądu będzie mógł zarządzić rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów, jeżeli uzna to za wskazane ze względu na szczególną zawartość lub precedensowy charakter sprawy.

Także w składzie jednego sędziego będą w sprawach określonych w art. 1 rozpoznawane zażalenia – zarówno poziome, jak i dewolutywne.

Uregulowania te mają na celu usprawnienie i przyspieszenie postępowań w sprawach dotyczących kredytów frankowych.

12. W art. 14 przewidziano zachęty w zakresie opłat do cofania pozwów oraz środków zaskarżenia.

Zgodnie z ogólnymi regulacjami ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, jeżeli do cofnięcia pozwu albo środka zaskarżenia dochodzi po określonej fazie postępowania – rozpoczęciu posiedzenia w pierwszej bądź drugiej instancji albo przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania – nie przysługuje zwrot opłaty (choćby w części).

W myśl proponowanego art. 14, jeżeli strona cofnie pozew albo środek zaskarżenia w terminie 6 miesięcy od wejścia w życie ustawy, będzie jej przysługiwał zwrot opłaty – chociaż

według zasad ogólnych nie przysługiwałyby, bo cofnięcie nastąpiło po określonym etapie postępowania.

13. W art. 15 przewidziano zmiany w Kodeksie postępowania cywilnego. Będą one miały charakter generalny, nie ograniczając się do spraw dotyczących kredytów frankowych.

Zmiany te mają na celu ułatwienie ugodowego rozwiązywania sporów, w tym uproszczenie i przyspieszenie mediacji.

a) Nowelizacja art. 91 k.p.c. ma na celu przesądzenie, że pełnomocnictwo procesowe obejmuje z mocy prawa umocowanie do składania oraz przyjmowania oświadczeń woli związanych z czynnościami procesowymi, w szczególności zarzutu potrącenia. Pozwoli to na skuteczne składanie takich oświadczeń (zarzutów) w toku postępowania, nawet jeżeli strony nie działają w nim osobiście, lecz przez pełnomocników.

W celu zapobieżenia manipulacjom zakresem pełnomocnictwa procesowego – poprzez jego ograniczanie w treści pełnomocnictwa – konieczne jest wyraźne uregulowanie, że pełnomocnictwo procesowe nie może zostać ograniczone poza przypadkiem, o którym mowa w § 1 pkt 4 (czyli w odniesieniu do czynności dyspozycji materialnej), oraz gdy chodzi o wniesienie skargi kasacyjnej i skargi o wznowienie postępowania oraz zastępowanie strony w postępowaniu wywołanym ich wniesieniem.

b) Grupa zmian na celu wyraźne uregulowanie dopuszczalności zawierania ugód na posiedzenia zdalnych (nowelizacja art. 185 § 5, art. 205⁸ § 3 oraz art. 223 zd. 3 k.p.c.). Na posiedzeniu zdalnym ugoda będzie mogła zostać zawarta bez złożenia podpisów przez strony, a niemożliwość tego sąd będzie stwierdzał w protokole.

Konsekwencję tych zmian stanowi uchylenie art. 151 § 7 k.p.c.

c) Na skutek dodania w art. 183⁸ § 1 k.p.c. zdania drugiego, postanowienia o skierowaniu do mediacji będą mogli wydawać także referendarze sądowi. Usprawni to postępowanie także w tym zakresie.

d) Zmiana art. 183⁸ § 2 k.p.c. ma na celu przesądzenie, że – w razie skierowania przez sąd do mediacji – nie prowadzi się jej tylko wtedy, gdy strona wyraźnie się temu sprzeciwi. Brak stanowiska strony w terminie tygodnia nie będzie traktowany jako sprzeciw przeciwko prowadzeniu mediacji. Nowelizacja ta ma celu zwiększenie liczby mediacji ze skierowania sądu.

e) W art. 183⁹ § 3 k.p.c. wskazuje się, że przewodniczący niezwłocznie przekazuje mediatorowi dane kontaktowe stron w dowolny uzgodniony sposób. Ma to na celu ułatwienie kontaktu mediatora ze stronami.

14. Zmiana art. 19 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych polega na dodaniu w art. 19 ust. 1 uregulowania, stosownie do którego od wniosku przewidzianego w art. 7 niniejszej ustawy pobierać się będzie połowę opłaty od pozwu.

Z kolei dodanie w art. 79 ust. 1 pkt 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nowego pkt ab spowoduje, że będzie przysługiwał zwrot trzech czwartych uiszczonych opłat, jeżeli w toku postępowania przed sądem drugiej instancji zawarto ugodę przed mediatorem. Ma to zachęcić do mediacji na etapie postępowania drugoinstancyjnego.

15. Dodanie w art. 18 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw zdania drugiego ma na celu usunięcie luki prawnej polegającej na tym, że nowelizowany przepis – przewidujący właściwość wyłączną według miejsca zamieszkania powoda – nie przewiduje obecnie sytuacji, w której powód w dacie wytaczania powództwa nie ma miejsca zamieszkania w Polsce.

16. Podstawową regułą intertemporalną nowelizacji jest bezpośrednie zastosowanie przepisów nowych do spraw trwających w dniu jej wejścia w życie (art. 18 ust. 1). Wyjątek dotyczy składu sądu w postępowaniu drugoinstancyjnym i polega na tym, że jeżeli na podstawie przepisów dotychczasowych wyznaczono do rozpoznania sprawy skład trzech sędziów, sąd rozpoznaje ją w takim składzie (choć w art. 10 projektu przewidziano orzekanie w drugiej instancji w składzie jednego sędziego).

Cel wprowadzenia szczególnych regulacji intertemporalnych art. 18 ust. 2 i 3 omówiono wcześniej.

17. W art. 19 przewidziano powtórzenie w Sądzie Najwyższym tzw. przedsądów w sprawach frankowych. Ma to uzasadnienie w fakcie, że w wielu takich sprawach – już po przyjęciu skarg kasacyjnych – zdezaktualizowały się wskazane w nich zagadnienia prawne oraz rozbieżności w orzecznictwie, czyli określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Biorąc pod uwagę publiczny cel skargi kasacyjnej (rozstrzygnięcie wątpliwości prawnych i ujednolicenie orzecznictwa), nie ma już uzasadnienia do rozpoznawania takich skarg kasacyjnych przez Sąd Najwyższy.

W związku z tym proponuje się, by Sąd Najwyższy w ramach powtórnego przedsądu mógł zmienić postanowienie o przyjęciu do rozpoznania skargi kasacyjnej i odmówić przyjęcia jej do rozpoznania, jeżeli w sprawie nie występuje już zagadnienie prawne lub nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. W celu zagwarantowania praw stron, w szczególności kredytobiorców, wprowadzone zostanie zastrzeżenie, że w ramach powtórnego przedsądu nie będzie można odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, jeżeli zachodzą okoliczności określone w art. 398⁹ § 1 pkt 3 lub 4 k.p.c., a zatem skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Z art. 19 ust. 2 wynika, że postanowienie, o którym mowa w ust. 1, Sąd Najwyższy wydaje na posiedzeniu niejawnym w składzie jednego sędziego. Postanowienie nie wymaga uzasadnienia, ponieważ przesłanki jego wydania zostały precyzyjnie i wyczerpująco określone w ust. 1.

Przepis art. 19 przewiduje, że w razie odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w ramach powtórnego przedsądu skarżącemu nie przysługuje zwrot opłaty na podstawie. Nie pogarsza to jego sytuacji, ponieważ w razie oddalenia skargi kasacyjnej zwrot opłaty także nie przysługiwałby. Dodać należy, że skarżący może odzyskać zwrot części opłaty, jeżeli – nie czekając na powtórny przedsąd – w ciągu 6 miesięcy od wejścia ustawy w życie cofnie skargę kasacyjną (por. art. 14 ust. 3).

18. Przewiduje się, że ustawa wejdzie w życie po czternastodniowym *vacatio legis* (art. 12).